СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 118. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 23-го ТРАВНЯ 1950. — No. 118. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 23, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

Маніфестація величі та перемоги ідеї У. Н. Союзу

ДІЮЧИЙ ПРЕДСІДНИК ГРИГОРІЙ ГЕРМАН ВІДКРИВ XXII. ЗВИЧАЙНУ КОНВЕНЦІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В КЛІВЛЕНДІ

— Д-Р ПАВЛО ДУБАС ВИБРАНИЙ ПРЕДСІДНИКОМ КОНВЕНЦІЇ

447 Делеґатів репрезентують на Конвенції 57,809 членів У.Н.Союзу, зорганізованих в 472 відділах в 23 стейтах ЗДА і 4 провінціях Канади

Клівленд, Огайо, 22 травня. (Телефоном). — „Сьогодні ми зібралися в цьому місті Клівленді, щоби знову заманіфестувати велич і перемогу ідеї Українського Народного Союзу, яка просвічувала йому від самого початку його існування та яка видала сьогодні такі благородні плоди" — твердив діючий предсідник Григорій Герман, відкриваючи XXII. Звичайну Конвенцію Українського Народного Союзу, яка почалася сьогодні в г. 9,15 рано у великій залі готелю Голленден. В конвенції бере участь 20 головних урядників і 427 делеґаток і делеґатів, що репрезентують 57,809 членів Українського Народного Союзу, — цеї найстаршої і найбільшої української братсько-запомогової організації все-народного характеру, зорганізованих в 472 відділах в 23 стейтах Злучених Держав і 4 провінціях Канади. Місто Клівленд вже від вчора є у великій мірі під знаком цеї Конвенції. Деякі делеґати приїхали вже в п'ятницю, деяка частина в суботу, а головна маса делеґатів зголосилася протягом вчорашньої неділі.

Григорій Герман
Діючий гол. предсідник У.Н.С.

Між делеґатами є дуже поважні настрої і вже вчора, напередодні Конвенції, малося враження, що це не конвенція братсько-запомогової організації, але велике зібрання справжнього парляменту. В поодиноких залях збиралися ґурти делеґатів, одні з яких живо обговорювали справу Української Національної Ради в Европі, інші Український Конґресовий Комітет та проголошений ним Національний Фонд, ще інші українську визвольну боротьбу на Рідних Землях та її можливості і вигляди і поступово всі переходили до актуальних проблем Конвенції та УНСоюзу.

Верифікаційна Комісія в складі: Пилип Т. Васильовський, Іван Павловський, Михайло Малищак, Петро Мороз і Володимир Крушельницький, подала з черги вислід реєстрації делеґатів, переведеної частинно вже в неділю а частинно сьогодні рано перед відкриттям Конвенції. Стверджено, що всіх прийнятих делеґатів є 427 та 20 членів Головного Уряду, що мають разом 903 голосів.

В хвилині, як передаємо ці інформації, (год. 11-та рано), відбувся вибір президії Конвенції. На предсідника було двох кандидатів: Д-р Павло Дубас з Филаделфії та адв. Роман І. Смук з Шикаго. Д-р Павло Дубас одержав більшість 219 голосів і тим самим був вибраний предсідником. Адв. Смук, одержавши 186 голосів, вибраний заступником предсідника. Другим заступником предсідника Конвенції вибрана Марія Демидчук з Ню Йорку, а секретарями Юліян Баранюк з Нюарку і Анна Васильовська з Шикаго. Точно в год. 11,15 д-р Павло Дубас перебирає провід нарадами Конвенції.

Конвенція, згідно з програмою, почалася в г. 9,15 рано. За президіяльним столом, під синьо-жовтим українським та зоряним американським прапорами, зайняли місце: — члени Головного Екзекутивного Комітету: діючий предсідник Григорій Герман, заступник гол. предсідника Марія Малевич, головний секретар Дмитро Галичин та головний касієр Роман Слободян; члени Головної Контрольної Комісії: Дмитро Капітула, Володимир Гірняк, Д-р Амвросій Т. Кібзей, Іван Б. Іванчук та Степан Куропась; Головні Радні: Павло Дуда, Степан Слободян, Іван Романишин, Тарас Шпіцька, Володимир Дідик, Геновефа Зепко-Жеребняк, Микола Давискиба, Іван Кокольський, Дмитро Шмаґала, Олена Штогрин та Петро Кучма. На заклик діючого головного предсідника, Григорія Германа, — приявні встали та відспівали, започаткований п. Іваном Новаківським з Ембридж, американський національний гимн та відмовили „Отче Наш." Після того діючий предсідник Григорій Герман виголосив таке привітання, формально відкриваючи XXII. Конвенцію:

„Мені припала велика честь привітати Вас на цій 22-гій Конвенції Українського Народного Союзу. Вітаю Вас щиро і сердечно, сповнений нашою спільною радістю бути делеґатом власне на цій конвенції, коли наш Український Народний Союз досягнув найвищого досі ступеня свого розвитку.

Рівночасно я й сумую з Вами над втратою, що її поніс Український Народний Союз з приводу смерти свого головного предсідника, бл. п. Миколи Мурашка. Двадцять років свого трудолюбивого життя віддав покійний Микола Мурашко на службу нашій організації і під час цеї служби відійшов на вічний спочинок. Згідно з прийнятим нашим традиційним звичаєм, прошу Вас, Пані Панове Делеґати, встати й хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять покійного Миколи Мурашка та всіх основників, піонірів і членів нашої організації, що відійшли у вічність.

Бл. п. Микола Мурашко
Покійний гол. предсідник УНС

Склоняючи наші голови перед першими піонірами і основниками Українського Народного Союзу і перед його дальшими будівничими, ми возвеличуємо їхню велику ідею, їхню незламану віру та їх невтомний труд, завдяки яким Український Народний Союз розвинувся в могутню українську установу на американській землі, оправдано здобуваючи собі горду назву української народньої заморської твердині. Ми возвеличуємо і подивляємо завзяття, з яким ці піоніри Українського Народного Союзу боролися з ворогами нашої організації, та їхню видержливість в обороні ідеалів і принципів, які були покладені в основу Союзу.

Бо великого завзяття і видержливости вимагав У. Н. Союз від своїх членів 40 років тому, коли по 11-ій Конвенції, яка відбулася в цьому місті Клівленді, з одної організації повстали ще дві нові. Завзяттю і видержливості наших піонірів ми завдячуємо, що на Українському Народному Союзі здійснилася стара правда і цей вимірений в нього удар його не тільки не повалив, але ще й скріпив. Український Народний Союз втратив деяку кількість членів, але зберіг свою ідею, зберіг наданий йому його основниками **народний** характер, якому насамперед завдячує свій розвиток і свою сьогоднішню могутність.

Сьогодні ми знову зібралися в цьому самому місті Клівленді, щоби заманіфестувати велич і перемогу ідеї, яка просвічувала У. Н. Союзові від самого початку його існування та яка видала сьогодні такі благородні плоди..."

„За 40 років, що пройшли від 11-ої конвенції УНСоюзу,

(Докінчення на стор. 4-тій)

АМЕРИКА МОЖЕ ОКУПУВАТИ НОВІ КРАЇНИ

Ню Орлінс, 21 травня. — Підчас обіду з нагоди Дня Збройних Сил віцепрезидент Злучених Держав Албен Барклі виголосив промову, у якій сказав:

„Вигляди на мировий договір є невеликі, отже нам треба втримувати збройні сили по цілому світі. Крім того нам прийдеться окупувати більше країн, заки покінчиться холодна війна. Ми мусимо нагнати назад ту звірюку, що розповзлася по цілій землі і нищить свободу людини".

Барклі пригадав, що після другої світової війни Злучені Держави надіялися, що буде створена установа, яка зможе недопустити до майбутніх воєн. „Одначе ми не могли передбачити, що один з наших воєнних союзників... стане таким самолюбним і таким жадним влади, що заблокує мир" — докінчив думку віцепрезидент.

ВИНИПЕҐ ВРЯТОВАНИЙ.

Винипеґ, Манітоба, Канада. — Упродовж останніх 24 годин мешканці міста, які ще не вибралися перед загрозою нового виливу ріки Ред Рівер, мають надію остатися в місті на постійне. Вода в ріці спала двічі по пів цаля, а крім того прийшла гарна погода. Греблі, побудовані по обох боках ріки, витримали й тому влада не обстоює більше евакуації міста. За те приходить вурбота, як відбудувати знищені доми і почати наново життя.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ЗА ШВИДКУ РАТИФІКАЦІЮ ПАКТУ ПРО НАРОДОВБИВСТВО.

Вашингтон. — Пані Елінор Рузвелт, яка в комісії Обєднаних Держав вела провід у праці за складення договору про народовбивство, висловила домагання за швидку ратифікацію цього договору сенатом. Вона пригадує, що комунізм між ін. тому так безкарно буяє ...ві, що нема для нього ...ародного правного спро... Якщо Америка переве... ратифікацію цього договору, то ... стане на переді в кампанії за моральні основи усього людства.

60 НОВИХ ВИБУХІВ У САВТ АМБОЮ.

Савт Амбой, у стейті Ню Джерзі. — Поліція, військова й цивільна влада прослідковують причини великого вибуху амуниції який трапився тут у пятницю 19 травня в год. 7.25 ввечір, при чому згинуло 29 осіб. Вибух трапився на двох баржах, які були навантажені амуніцією, щоб її перевезти ... на корабель, який мав відплисти заморе. У хвилині вибуху повстала паніка серед населення, складеного з 8,000 мешканців, бо була загальна думка, що це був напад ворога атомовою бомбою. Серед вибуху діялися різні трагічні сцени, бо дві третини мешкальних домів і приходних та приватних будівель, є меньше або більше знищених. У промірі яких 30 миль повилітали шиби. Вибух відчули сусідні міста, як Елізабет, Нюарк і Бруклин. Наслідок потовченого шкла й різних завалень понад 300 осіб потерпіли рани. У місці й околиці заведено воєнний стан, військо поспішило на бережения ладу, вогневі сторожі з цілої околиці приїхали гасити пожежі, шпиталі й Червоний Хрест взялися рятувати ранених. Школи позамикано, богослуження в неділю відправлялися на церковних площах, одначе населення взялося бадьоро до відбудови руїн, яких кошти обраховують на $20,-000,000.

У неділю пополудні ще вибухали дальше пожежі, викликувані різнородними стрільнами, що порозліталилися в околицю, а крім того вибухли пожежі у складі фосфору, складеного на березі моря. Таких пожеж нараховано 60. У них не було нових жертв у людях.

НОВА КНИЖКА КРАВЧЕНКА: „Я ВИБРАВ СПРАВЕДЛИВІСТЬ".

Ню Йорк. — Накладом видавництва книжок Чарлса Скрібнера Сини появилася нова книжка Віктора Кравченка, п. з. „Я вибрав справедливість". Кравченко звісний комуніст, який скористав з побуту в Америці як совєтський промисловий аташе, покинув совєтську службу і знайшов захист в Америці в 1945 р. Причини втечі з-під совєтської опіки виявив він у своїй книжці „Я вибрав волю". За цю книжку заатакували комуністи Кравченка по цілому світі, а зокрема в французькім журналі „Ле Летр Францез" у листопаді 1947 р. Вони закинули Кравченкові неправду, при тому назвали його зрадником, пияком, і продажною людиною. Щоб опрокинути ці закиди, Кравченко пізвав видавництво французького журналу за обиду чести і матеріяльне відшкодування. Процес тягнувся у Парижі три місяці в зимі й на весну 1949 р. прикував до себе увагу світу і покінчився вигрою Кравченка. На процес прикликано велике число свідків і предложено сотки документів на доказ, що в Совєтах діється. Були навіть свідки, прислані зі Совєтів. Перебіг процесу й зізнання свідків та зміст документів наведені у новій книжці, тому вона сама являється як документ на большевицькі варварства і небувалі в історії злочини. Не зважаючи на те, деякі люди станули в обороні Совєтів на згаданому процесі. До таких свідків належить американець Отто Кан, який свого часу написав книжку „Саботаж" в якій таврував американських українців як зрадників Америки. Зізнання згаданих свідків поміщені теж у новій книжці Кравченка.

ЗЕМЛЕТРУС У ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ.

Кузко, в республіці Перу, на побережжі Тихого океану, 21 травня. — Великий землетрус навістив тутешню околицю і знищив старинні будівлі, які тут існували. Ціле місто в руїнах. Досі годі ствердити жертв, одначе вже видобуто 50 трупів з-під звалищ. Найменше 250 осіб є потовчених. Місто Кузко було колись столицею звісної Імперії Інків, а пізніше першою столицею еспанського Перу. Воно було заложене в одинадцятому столітті первісними інками.

ОБ'ЄДНАНА ЕВРОПА — „ТРЕТЯ СИЛА" В БОРОТЬБІ ЗА МИР

НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР ВИСЛОВЛЮЄ ЕНТУЗІЯЗМ ЩОДО ПЛЯНУ МІНІСТРА ШУМАНА.

Франкфурт, 22 травня. — Канцлер Західно-Німецької Федеративної Республіки, д-р Конрад Аденауер, закликав вчора до сформування об'єднаної Европи як „третьої сили" між Совєтським Союзом і Злученими Державами Америки, яка була б досить сильна перерішувати події „в користь миру", висловлюючи рівночасно великий ентузіязм до пляну французького міністра закордонних справ відносно інтеґрації французької та німецької важкої промисловости, заповідаючи, що Німеччина „зробить все, що є в її силі", для переведення цього пляну в життя. Д-р Аденауер промовляв на з'їзді Християнсько-Демократичного Союзу. Подібні думки висловив теж західно-німецький міністер праці, Антон Шторх. Це розвіває всі сумніви, які в останньому існували щодо становища Німеччини як до Европейської Ради так і пляну Шумана. Д-р Аденауер твердив, що об'єднана Европа ніколи не буде досить сильна щоби могла загрожувати Совєтському Союзові або Злученим Державам, але натомість вона матиме досить сили, щоби „в їхньому рішення перехилити в користь миру". Він остерігав, що теперішнє напруження між Совєтами і Злученими Державами може в кожній хвилині призвести до війни, яка цілком знищила б Европу. Об'єднана Европа, по його думці, могла б до тої війни не допустити. „Без Німеччини не буде сильної Европи, а без Европи не буде взагалі Німеччини" — твердив канцлер Аденауер. Міністер Шторх сконцентрував ці думки ще більше, заявляючи, що 250 мільйонів населення Західної Европи мусять створити один могутній бльок, що єдиний може не допустити до збройного конфлікту між Злученими Державами і Америкою. Виступові двох державних мужів нової Німеччини напередодні конкретних нарад в справі пляну Шумана, які мають початися вже в найближчу середу, надається великого значення.

ПІДОЗРІЛА ПОЯВА 31 СОВЄТСЬКИХ КОРАБЛІВ БІЛЯ АНГЛІЇ.

Лондон, 22 травня. — Поява 31 совєтських кораблів коло берегів Британії напередодні воєнних вправ фльот Британії, Франції і Бельгії в Біскайському заливі викликала тут всілякі підозріння та найрізноманітніші коментарі. Совєтські кораблі групами переплили Англійський Канал біля Довер в безпосередньому віддаленні від англійського побережжя в напрямку на захід. Інші кораблі переплили цю вузину ближче французького побережжя. За рухами совєтських кораблів пильно стежать британські морські власті. Лорд Ванзітарт, колишній британський підсекретар закордонних справ, назвав появу совєтських кораблів в Англійському каналі напередодні воєнних вправ британської фльоти „незвичайною провокацією".

ЛЕЙБУРИСТИ ВЖЕ ГОТОВ... ТОВЛЯЮТЬ ПРОГРАМУ НА ВИПАДОК ВИБОРІВ.

Лондон, 22 травня. — Лейбуристська партія, що має більшість тільки шістьох голосів в теперішньому парляменті, рахується кожночасно з можливістю надзвичайних виборів і тому вже тепер приготовляє на такий випадок свою політичну програму. Стверджується, що під впливом висліду попередніх виборів лейбуристи серйозно „злагіднили" свої соціялістичні пляни.

ЗАХІДНІ ВЕЛИКОДЕРЖАВИ ВІДКЛАДАЮТЬ АКЦІЮ В СПРАВІ КИТАЮ В О. Н.

Лейк Саксес, 22 травня. — В поінформованих колах тут стверджується, що міністри закордонних справ ЗДА, Британії і Франції, під час своїх нарад в Лондоні, кількакротно заторкували проблему репрезентації Китаю в Обєднаних Націях, рішаючи залишити справи так, як є. Формально Китай репрезентований в цій міжнародній організації представниками національного уряду. Совєти протестують проти цього, демонстративно покидаючи наради поодиноких комітетів.

ЗАХІД ПОВТОРЮЄ СВОЇ ҐАРАНТІЇ ДЛЯ ГРЕЦІЇ, ТУРЕЧЧИНИ І ІРАНУ.

Лондон, 22 травня. — Державний секретар Дін Ачесон і британський міністер закордонних справ Ернест Бевин, на закінчення своїх нарад минулої п'ятниці вважали за потрібне потвердити „зацікавлення" великодержав безпекою країн поза Атлантійським Пактом, називаючи зокрема Грецію, Туреччину та Іран. Ачесон зложив свою заяву безпосередньо перед виїздом з Ліверпульського порту до Ню Йорку, а Бевин повторив її негайно, додаючи, що хоча орієнтальних країн не згадано окремо в комунікатах з нарад Північно-Атлантійської Ради, то це ще не значить, що про них забуто. Заяви керівників закордонної політики Злучених Держав і Великої Британії зв'язується з дипломатичним натиском Совєтського Союзу на Іран, помітним знову в останньому часі. Зі заяви Ачесона виходить, що Греція, Туреччина та Іран були предметом нарад великодержавних міністрів, які попередили конференцію Атлантійської Ради.

ВИМІНА ДИПЛОМАТИЧНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ МІЖ ГРЕЦІЄЮ І ЮГОСЛАВІЄЮ.

Беоґрад, 22 травня. — Після кількох років ворожнечі зв'язаної з партизанською війною в Греції, Югославія змінила свій погляд на цю справу, як їй самій почала загрожувати така доля, з хвилиною як тільки відмовила беззастережного послуху Москві. У висліді, обі країни нав'язали знову нормальні дипломатичні стосунки, обмінюючись уповноваженими міністрами. Грецьким міністром в Югославії іменований Деметр Паппас, а югославським міністром в Греції — Серіґ Сеговіч. Оба належать до професійних дипломатів.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City, Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

XXII. КОНВЕНЦІЯ У. Н. С.

Вся увага нашого громадського загалу звернена тепер на 22-гу з черги Конвенцію Українського Народного Союзу, що відбувається в Клівленді, Огайо. І не тільки самозрозуміла увага американських і канадійських українців! До залі конвенційних нарад в Клінлевді линуть тепер українські думки з усіх бездоріж світу, по яких химерна доля порозкидувала українських людей в цій безприкладній в історії діяспорі. Не сумніваємося, що вістка про конвенцію прорвала теж залізну заслону і відбилася іскрою нової надії в придавленій страшною темрявою неволі нашій многострадальній Матері-Україні.

Це ж бо не звичайна собі конвенція братсько-запомогової організації, яких є десятки в цій країні. Бо й не звичайною братсько-запомоговою організацією є й Український Народний Союз! Причини і цілі його створення 56 років тому, коли то на цій вільній землі вперше гордо замайорів український синьо-жовтий прапор поруч зоряного американського, поставлені в основу У.Н.С. ідеї, його характер, його рішальна роля у формуванні всього нашого громадського життя та результати його 56-літньої праці надали Українському Народному Союзові справді всенародного значення, оправдано закріплюючи за ним горду назву української заморської твердині.

Ясно, що в таких обставинах та в теперішньому міжнародному положенні, коли історія наложила на нашу прибрану американську Батьківщину головну відповідальність за дальшу долю світу та коли наша рідна Україна вже є не тільки географічним поняттям, але діючою силою великої потенційної ваги за перебігом і вислідом Конвенції в Клівленді слідкують з неменшою від української увагою теж всі приятелі і вороги Америки і України.

Чи свідомі того зібрані на Конвенції в Клівленді 451 делегатов і делегатів Українського Народного Союзу? Чи свідомі вони того, що фактично вони репрезентують 58,000 членів У.Н.С., зорганізованих в 472 відділах в 23 стейтах Злучених Держав і чотирьох провінціях Канади, а практично є виразниками вільної української думки та українських змагань під кутом американських ідеалів?

Є підстави вірити, що так, що ці делегати, щонайменше велика їх частина, здають собі справу з відповідальности, наложеної на них їх громадою, їх народом і їх країною. Тому теж немає жадних побоювань щодо перебігу і висліду їх нарад.

Від Конвенції У.Н.Союзу не можна очікувати нічого революційного ані нічого переломового. Союз бо має гранітні основи, які встоялись та якими не потрапили захитати всі бурі і негоди 56-літньої історії. Такої твердині не перебудовується, тільки розбудовується, вдосконалюється, закріплюється ще більше. Новою цеглиною в цій могутній українській будівлі буде кожне рішення Конвенції для добра організації, добір найкращих до її проводу та чітке визначення дальшого етапу в її переможному поході. А становище і голос конвенції до поодиноких актуальних проблем, і зокрема в українській визвольній справі, напевно пролунає широким відгомоном в схвильованому непевністю світі.

З такими міркуваннями і надіями ввесь український загал шле свій привіт та свої найкращі побажання делегатам цього важливого збору, XXII-гій Конвенції Українського Народного Союзу.

УСПІШНА ПОДОРОЖ

Виїжджаючи на свою „неполітичну" подорож у Західні стейти, президент Труман, як загально завважали, хотів обпрокинути закиди сен. Йосифа МекКарті й інших республіканців в справі добору людей для складання і ведення закордонної політики. Закиди йшли з такою силою, що можна було побоюватись послаблення політичного впливу президента і Демократичної партії.

Разом з президентом виїхало багато газетярів, головно для оцінки настроїв населення у відношенні до особи президента. Конкуренційна Республіканська партія вислала ще окремого спостерігача, Віктора А. Джанстона, щоб провірити, яке враження роблять промови президента на населення і яке заключення можна винести з настроїв слухачів на майбутній уклад партійних сил.

Усі спостерігачі завважали прихильне наставлення народних мас до особи Трумана. За ввесь час не було випадку, щоб зпосеред товпи хтось кинув якийсь закид або оклик негодування на політику як Демократичної партії, так і самого її провідника — президента Трумана. Зокрема ніхто не згадав за закиди сенатора МекКарті. Загалом поведінка населення супроти президента була зовсім прилична й не слідно було ніякого занедбання прийнятих правил чемности. Яке це може мати значення в укладі партійних сил на майбутнє, ніхто не знає, бо до виборів ще далеко.

Інакше оцінюють спостерігачі поведінку самого Трумана. Хоч він знав, за чим він їде у Західні стейти, то щойно в дальших своїх промовах він ставав агресивним і самопевним. Тому, що не було запитів в справі закидів, Труман набрав переконання, що маси йому прихильні. Користаючи з цього, він запевняв їх, що тільки його програма суспільного добробуту є виходом з важкого післявоєнного положення, як у внутрішній, так і закордонній політиці. Він говорив про „експанзію" і „поступ", а тому, що клав натиск на свій оптимізм, настрої вуxо слухачів прихильно до своєї музики.

Така поведінка Трумана заставила декого твердити, що Труман це вже не припадковий наступник великого Рузвелта, а новий і самостійний лідер Демократичної Партії, який називає себе „найманим робітником", якого покликав нарід для переведення важливих реформ. При кінці своєї поїздки він уже виступав як речник цілого народу і цей його тон викликав відповідний відзив серед зібраних.

Коли б судити по настроях слухачів, то Демократична партія з Труманом на чолі може рахувати на перемогу при наступних конгресових виборах, а після того на перевибір самого Трумана на становище президента в 1952 р. Одначе консервативний відломок південних демократів багато шкодить, бо йде разом з республіканцями.

ЗБРОЙНА СИЛА

(Роковини початків української армії).

Живе ще багато наших людей, які добре пам'ятають ті труднощі, що з ними треба було боротися при творенні перших українських військових формацій в Україні після вибуху революції у квітні 1917 року. Це не були труднощі тільки з московського боку, від головного командування існуючого тоді ще південно-західного фронту, яке — аргументуючи, що творення однородно-українських військових частин на фронті та українізація командного складу грозить хаотизацією фронту й обнизить боєздатність армії — ставило цим починам вперті спротив, але й також від власних українських політичних керівників, які спершу не вбачали потреби в рідній українській силі. Війна, мовляв, і так швидко закінчиться, українцям забави у військо не треба, енергія на творення війська потрібна для інших цілей, українського народу не треба виховувати у дусі мілітаризму і т. д., і т. п. З усіми такими аргументами стрічалися передусім творці київської формації Січових Стрільців, ті українські молоденькі старшини австрійської армії (у першу чергу б. Усусуси), які на першу вістку про вибух революції масово втікали з російського полону, навіть з найдальших російських таборів полонених у Забайкальській Області Сибіру, стягалися до Києва і там заметушились творити леґіон. Все це речі відомі, записані у спомин
ах полк. Евгена Коновальця й інших чільних діячів української революції 1917/21 рр. Це був той перший період пацифізму, опертий частинно на оманній вірі, що загально-російська революція, кермована російською демократією, вможливить всебічний розвиток без жадної потреби якоїсь збройної переправи, частинно на сектантській вірності соціялістичній пацифістичній догмі — проти регулярної армії та за народною міліцією.

Цей перший період швидко минувся. Михайло Грушевський виголосив на могилі вровчисто похоронених героїв з-під Крут палку промову, що була формальним відреченням від пацифістичних міражів. Володимир Винниченко у своєму творі „Відродження Нації", писаному в часі заламороченння націонал-комунізмом і відповідно підстриженому (через те цей твір це радше пашквіль на революцію, а не її історія), висловлюється про Січових Стрільців із найбільшими похвалами. Нещира, у словах толерантна й свободолюбна у своїх імперіялістична постава демократичного Тимчасового Уряду, та вже явно загарбницька, терористична й „обрусительна" постава московських большевиків вилікувала український соціялістичний табір остаточно і без решти з усяких первісних омамних наївних уявлень про можливість розв'язки української проблеми без того аргументу, яким є сильна, регулярна, здисциплінована власна армія. Сьогодні потреба такої збройної сили не викликує сумнівів ні в одної української одиниці.

Все ж, під адресою тодішніх чільних керманичів української революції посипались гіркі докори змарнування тієї української національної енергії, якою були величаві українські Військові З'їзди у Києві, репрезентували мільйони українського вояцтва, готового стати на послуги Україні. Проти такого поважного заміту існують два поважні аргументи: 1) тільки люди дуже нефахові можуть уявляти собі творення української армії через шч, і 2) патріотичний вогонь українського вояцтва та їхніх делегатів на київські з'їзди був вогнем солом'яним, бо в основі українські вояки, члени російської армії, хворіли тією самою недугою, що взагалі українські низові маси, недугою обмосковлення думок і почувань та повного притуплення державницького патріотизму, що його треба було щойно защеплювати, впоювати, виховувати, плекати. Ті, які висувають ці аргументи, вказують на бойову вартість зразкових, здавалось би, українських військових формацій, перших українських полків у Києві, Богданівського, Полуботківського й інших, які в найкритичніших хвилинах робили „мітін" і проголошували „невтральність". Вояк не стає добрим вояком з хвилиною, коли зодягне уніформу, тим паче, коли навіть і тих власних уніформ нема і треба покищо користуватися уніформами армії чужої, пришпиляючи хіба до них власні відзнаки. На бойову вартість формації складається цілий ряд чинників, а такі з них, як національно - державницький патріотизм, строга дисципліна назверх і внутрішня здисциплінованість вояцтва — це

(Докінчення на стор. 3-тій)

Іван Кедрин.

Берлін—невральгічна точка Европи

За бувшу столицю Пруської держави та Німецької імперії йде вже кілька літ „холодна війна" між державами-переможцями. Советська Москва хотіла б витиснути своїх бувших союзників із Берліна, який із своєю демократичною протисоветською більшістю цілк не вкладається в комуністичні пляни Москви — захопити в свої руки цілу Европу. Берлін лежить у советському морі мов той острів, що його ось-ось залле хвиля своєю годою. Проти советських хвиль Берлін веде не тільки оборону: він робить атаки на советське запілля, викриває злочини комуністичної влади в Східній Німеччині і далі.

Москва пробувала різним способом здобути собі прихильність берлінської людности, але без успіху. З бороттьбі на фронті „психологічної війни" московська політика показує свої слабі сторони. Найбільшим промахом советської політики була невдала блокада Берліна. Кожний мешканець Берліна тоді міг зрозуміти, що Москва готова була для опанування міста виморити голодом хочби й половину людности цього міста. Тому берлінці з великою вдячністю згадують „летунський міст", організований англо-американцями для допомоги голодному Берлінові.

На Зелені Свята комуністично вишколені групи німецької молоді зі Східної Зони мають намір захопити Берлін. Демократично настроєні мешканці Берліна цим дуже занепокоєні і готуються до оборони. Само собою, не сплять також і військово-поліційні сили західних великодержав, що перебувають у Берліні.

На свят 1 травня відбулася проба сил в пропаганді за комуністів і проти них у Берліні та в советській зоні Німеччини. Для цієї акції берлінські німці мають добру організацію. Вони розвідують, що діється під комуністичною диктатурою і подають це до преси. Вони вкривають комуністичних агентів, яких посилає комуністична влада на захід часто під маскою „ріпресованих". Проба сил 1 травня показала, що німецькі комуністи не мають для своєї влади достатнього ґрунту в Німеччині. Мільйони витратили комуністи на свою пропаганду але це їм не помогло. Берлін від цієї пропаґанди відвернувся і прислухався до голосів демократичних промовців.

1 травня в кожнім місті Сх. Німеччини були поширені проклямації, газети та брошури противників большевицького режиму. Підчас промови комуністичного президента Сх. Німеччини, Вільгельма Піка, противники комунізму зробили вибух: тисячі летючок засипали цілу площу, де мав промовляти цей вірний служака Москви. Комуністична „народна поліція" мусіла немало поту пролити, поки позбирала проклямації. Це був для всіх доказ, як боїться комуністи вільної думки і вільного слова.

Боротьба за душі берлінського населення була доброю нагодою для виступу української політичної еміграції. Від Виконного Органу Української Національної Ради був посланий привіт до борців за свободу проти большевицького режиму. Берлінська преса цитує українські привіти як вияв нашої демократичної солідарности з цілим поступовим людством. Робітничі професійні союзи Злучених Держав Америки, Британії, Італії, представники М'іжнародного Вільного Робітничого Союзу, що обєднує в цілім світі коло 50 мільйонів людей, промовляли до берлінського населення.

. Берлінська преса цитує також відозву Центрального Комітету Української Соціялістичної Партії до борців за вільний Берлін; „Проти поневолення народів, проти визиску робітничих мас системою Стаханова - Гемнеке, проти агресивного совєтсько-російського імперіялізму, проти московського мілітаризму, проти таборів примусової праці і проти енкаведівських стрілів у потилицю".

Манифестація борців за свободу в Берліні показала Москві, що частина одного міста, положеного в большевицькому морі, може відважитись на спротив тиранському режимові, якщо чує за собою силу і рішучість цілого демократичного світу. Мінародна солідарність демократії — це найліпша оборона проти міжнародної большевицької небезпеки.

Н. К.

Ольга Мак. Авторські права застережені!

„ЄЖОВЩИНА"

(Уривок з автобіографічних матеріялів).

3)

В Советському Союзі недаром казали, що майбутній час від граматичної форми „підозрілий" є „бути ув'язненим", тому і ми за 6 років подружнього життя зуміли привикнути до тої думки, що колись може статися нещастя. А тому студії для мене були не тільки бажанням, але й необхідними, щоб, на випадок нещастя, я змогла дістати ліпше платну посаду і утримувати родину.

Зайве говорити, що для жінки, котра має двоє дітей, студії є справою важкою, але часу, гаяти було не можна. Зрештою, я не була винятком, бо таких студенток-матерів було багато.

В нашому маленькому провінціональному місті Педагогічний Інститут був найбільшою установою, а тому і не дивно, що перша хвиля „профілактичної кампанії", що почалася цілою силою в літі 1937 року, впала на наш заклад, „змивши" нараз директора-комуніста і трьох професорів.

В інституті запанував неспокій, котрий ще побільшився, коли за кілька днів операція повторилася. Повторювалася вона час до часу далі, і за рік в інституті було виарештувано 32 чоловіки, в числі котрих, окрім директора, професорів і кількох старших студентів, потрапило кількох старших робітників і один неграмотний конюх. Поруч з тим новий директор, бажаючи довести свою вірність державі, почав звільнювати професорів і студентів, котрі, на його думку, були „політично неблагонадійні". Звільнення на такій підставі мало чим різнилося від увязнення, бо нещасні не мали жадних виглядів дістати якусь роботу, а скрім того, попали до списку підозрілих і могли щохвилини сподіватися арешту.

По цілому місті відбувалося те саме.

Для нас наступили страшні дні!...

Чоловік, виходячи з дому, точно інформував мене, куди і скільки часу він виходить, а коли мене не було вдома — лишав записку. Спізнення на півгодини проти означеного часу наповняло мое серце тривогою і примушувало бігти туди, де він мусів бути. Кожні несподівані кроки в коридорі, особливо увечері, стинали холодним жахом кров у жилах і примушували прислухуватись: чи не до нас?...

Ніхто не міг їсти, ніхто спокійно не спав. Мене ж навіть у короткі хвилини забуття переслідував не той сон, не то галюцинація: ніби йду темним підземним ходом. Знаю, що вийти з нього не можна, але якась непереможна сила штовхає мене вперед на видиму загибіль. Хідник стає щодалі, то нижчим і вужчим, так, що я спочатку згинаюся потім стаю на коліна, потім плазую, як вуж, поки не застрягаю поміж холодним, сирим камінням. Кінець! Не можу лізти вперед, ні повернутись назад. Лежу, мов роздавлений хробак, в цілковитій темноті, а слизьке каміння давить з усіх сторін і спиняє віддих. Я кличу смерть, але знаю, що поки вона прийде, мине багато, багато днів. А час плине так страшно довго!

Прокидаюся, облита холодним потом, усвідомлюю собі, що це був лиш сон, але почуття страшного тягару на душі так і не проходить.

Одного дня забрали нашого сусіда, що мешкав над нами на поверсі. Залишилася жінка з маленькими діточками і старенька, вічно хвора мати. Нещасному хлопчикові було тільки 9 місяців. Жінка — Олена студіювала також, тільки на іншому факультеті.

В той день я повернулася додому перед вечором, вже поінформована про нову трагедію, а на столі застала записку від мужа такого змісту: „Ольго! Чекаю тебе в парку між 8-ю і 9-ю годиною коло містка над ставом. Олександер".

Читаю і думаю над тим, що за дивне побачення призначив мені чоловік, а згори через стелю чую жіноче ридання.

— Я піду на гору до Олени, — кажу до свекрухи.

— Куди?! — заступає мені двері переляканa старушка. Чого підеш? Ти і так нічого не поможеш, а собі можеш пошкодити! Хтось побачить і донесе... А ти ж знаєш, як нам мало треба для біди... Я тебе дуже прошу!... Для Олександра, для твоїх власних дітей — не йди!..

І я не йду...

В призначений час приходжу до парку і застаю чоловіка, що сидить на лавці і задумано дивиться в землю.

— Добре, що ти скоро прийшла, — каже, підіймаючись мені назустріч. — Я мушу піти на стацію, то, може, пройдешся зі мною. Я маю тобі дещо сказати... Дома незручно говорити через маму... А тут ще та нещасна Олена!... Не можу слухати її плачу!... Але, затям собі добре, що ми йдемо дивитися на новий розклад руху поїздів! Так само попрошу тебе затямити всю нашу розмову, хоч ми будемо здебільша говорити про зовсім неіцкаві речі... Зараз розумієш все...

Я збентежено приймаю його рам'я, і ми йдемо в напрямі до залізниці.

Він дійсно говорить про незвичайні речі: про подорож до Києва, про плянування захист своєї дисертації, про мою майбутню працю і д. і т. д., говорить, як людина, котра є певна свого „завтра" і дивиться на життя з великим оптимізмом. Нарешті, коли ми виходимо на безлюдну вулицю, Олександер, не міняючи інтонації каже:

— А тепер хочу сказати тобі кілька слів, котрі мусиш затримати виключно для себе. Стримайся від розпучливих рухів і істеричних вигуків!... Не оглядайся по сторонах!...

Ти вже, здається, досить привикла до думки, що я... що ми... ну, що мене може скоро не стати... Спокійно! Будь мужньою!... За мною останнім часом слідять! Може, навіть і зараз... Тому, коли б так сталося, що тебе будуть колись питати, про що ми говорили оце тепер, ідучи на стацію, — постарайся докладно розповісти всю нашу розмову до цього моменту. В теперішній ситуації треба бути приготованим до всяких несподіванок, бо через якусь дрібницю можна впасти жертвою...

Мене можуть забрати сьогодні, чи завтра, чи за тиждень — все одно! Я вже так втомився тим постійним чеканням, що чим скоріше, — тим ліпше! Хай вже раз буде кінець! І так дивно, як це я, син емігранта і шляхтич з походження, — досі на волі!

(Дальше буде).

Д-р Володимир Галан

ЗАБУТІ РОКОВИНИ

Місяць травень, в якому життя природи остаточно перемагає мертвецький зимовий сон, став до деякої міри теж символом для нашого народу, головно для його західної вітки. Власне в місяці травні, дня 15-го, була річниця скасування панщини в Галичині, яку попередив та з якою зв'язаний могутній зрив цеї частини нашого народу, відомий як „Пробудження Галицької Землі".

Довго обходив наш нарід на Західних Землях цю річницю як Свято Свободи. Відправлялись по церквах врочисті Богослуження, відбувалися маніфестаційні походи, і все це збуджувало в народі тугу не тільки за соціяльною, але й національною волею, зроджувалось бажання буди справжнім господарем на своїй землі.

Пройшли роки, заіснували інші події, могутнім руслом поплив український зрив до волі, позначений так великою творчістю і так великими жертвами. Тепер ми вже обходимо річницю Листопадового Зриву, Свято Самостійности і Соборности, вшановуємо і згадуємо багато інших великих роковин, а Свято Свободи на згадку події з 1848-го року щораз більше віддалюється і щораз більше йде в забуття.

Проте, в моїй пам'яті воно на завжди залишиться у зв'язку з іншою подією, з нашою збройною боротьбою за ту народну свободу.

Весною 1919 року боєвий фронт від Брухович до Винник біля Львова займала Золочівська Бригада. На цьому ж фронті займала позиції теж 5/4 батерія Четвертого Гарматнього Полку, якою я командував від лютого того року. Дня 15-го квітня ворог, прорвавши ніччю наш фронт у Лисиничах, зайняв Чортівську Скалу і Винники та розбив нашу залогу 12 куріня. Але до повного пролому фронту не допустили батерії групи „Південь" 4-го Гарматнього Полку, а наша батерія, за оборону Підборецького відтинку фронту, одержала почесну назву „Батерії смерти".

В безнастанних боях з різним воєнним щастям ми вдержували цей фронт разом з іншими частинами 4-ої бригади. А в ночі 15-го травня ми одержали оперативний наказ до наступу бригади на місцевість Пруси. Плян був такий:

До год. 3-ої ранку наші частини мають перебити ворожі стежі і без стрілу підсунутись під ворожу лінію. Артилерія мала відкрити барабанний вогонь по тилах ворога і переносити взад в міру поступу піхоти.

В наступі взяли участь 9, 10 і 11 курiні та пробоєві сотні. Ввесь плян переведено з такою точністю і так відважно, що наші частини прорвали ворожиний фронт, здобули Пруси і Сороки та дійшли майже до своїх давніх позицій. Забравши полонених та багато воєнного майна, вернули о год. 10-тій на свої позиції.

З тої нагоди вийшов приказ Бригади ч. 128 та наказ 4. Гарматного Полку ч. 65, в якому сказано:

„Сьогодні, в день, що його святкує наш нарід на пам'ятку знесення панщини в Галичині як Свято Народної Свободи, ударили вчасним ранком курiнi 9, 10 і 11 та пробоєва сотня на ворожі війська перед фронтом Бригади. Завданням того наступу було: Стягнути ворожі запаси на себе аби улекшити оборону сусіднім нашим бригадам, провірити сили противника та завдати йому якнайбільших втрат; закрити наказаний відступ північного крила та задержати кріпко теперішні позиції груп Схід і Південь. Це завдання виконали славно усі наступаючі курiні, особливо 9 і 10, які, маючи найтяжче завдання, по завзятім бою прогнали противника з Прусів і Жидатичів та вернулися з багатою добичою без натиску противника в найбільшому ладі і порядку. При цьому полонено 2 старшин, 32 стрільців, три санітарні сестри, здобуто 6 кулеметів, міномет і чимало ворожого воєнного майна. В тім бою противник мав дуже значні криваві втрати. Славно спомагала піхоту наша артилерія, зокрема батерії 4/4 і 5/4. Усім, що причинилися до успіху сьогоднішнього дня, честь і слава!

Коли взяти під увагу, що в той час наш І. Корпус вже був відступив на Камінку Струмілову, а ІІІ. Корпус в Бібреччину, то цей очайдушний подвиг курінів і батерій 4-ої Бригади з дня 15.-го травня 1919. р. залишиться на завжди на сторінках нашої воєнної історії одним з найкращих прикладів безмірної відваги, карности і посвяти.

Так святкували ми день Народної Свободи в цьому історичному 1919. році, встелюючи в боротьбі за неї широкі українські лани. Тому то і Свято Свободи в нашій пам'яті нерозривно зв'язане з боротьбою за неї.

ПЕРО АМЕРИКИ

Президент Труман недавно проголосив величний „похід за правду", який понесе правдиву інформацію про Америку населенню інших країн. Він сказав, що без „чесної інформації про свободу і демократію" ми не можемо сподіватися на виграш холодної війни. Він підкреслив, що не тільки уряд, але приватні особи і групи повинні включитися в цей похід з усієї нашої країни.

Один з найефективніших засобів подавати інформацію прс Америку є наші листи. З Америки висилається з а к о р д о н кожного року понад 250 мільйонів листів. Наші громадяни, народжені закордоном, люблять писати своїм рідним та знайомим про те, як їм живеться в Америці. Та й друга генерація американців п и ш е своїм родичам, яких ніколи не бачила, або ж лише якісь ділові листи. Ці 250 мільйонів листів написані без спеціяльного наміру, та проте вони несуть дуже важливі відомості.

Ми багато чуємо про Голос Америки. Урядові радіопрограми линуть в усі країни Европи і несуть важливу інформацію жертвам, обманутим пропагандою. А Перо Америки, свідомо спрямоване на певну мету, може бути ще могутнішим аніж Голос Америки.

В багатьох країнах люди сприймають одержання листа з Америки як велику подію. Для них це є ланка, що з'єднує їх з далеким світом, якого більшість з них ніколи не бачила, але який жваво стоїть в їх уяві з його хмародряпами, швидкими автами, з багатством, що сліпить уяву, з свободою і великими можливостями. Одержаний лист перечитується багато разів. Далі запрошується друзів його перечитати, а зміст його переказується сусідам. Багато людей чує про новини, що прийшли з-за океану.

Інформація, що була в такому листі, була власне інформацією про Америку. Може той, хто писав листа думав, що він повідомляє про загально-відомі справи, або пише про не дуже важливі ділові справи. А насправді він дещо написав, що може навіть здатися неймовірним, або збудити людей. Люди уважно перечитували кожне слово, думали над листом і дістали таке враження, на яке уже не впливе ніяка ворожа пропаганда.

Отже, кожний, хто має друзів та родичів закордоном, може використати цю нагоду і, відновивши старі зв'язки, писати не тільки з почуття прив'язаности чи цікавости, але й для того, щоб зробити свій цінний внесок до Справи Правди.

На жаль, досить легко стати джерелом фалшивих новин. Наприклад, пишучи листа, Ви згадали, що Ви чи Ваш приятель тепер безробітний. Ваш же адресат можливо чув ворожу пропаганду про те, що в Америці жахливе безробіття і у Вашій вістці він побачить підтвердження, що ті злостиві інформації про Америку є правдиві. Через це, пишучи таке повідомлення, краще додати, що безробіття спричинилося з сезонових причин, або носить тимчасовий характер і ні в якому разі не вказує на економічні трудноці.

А може Ви написали, що страйкуєте. Ваш же адресат, досі чувши лише злісну неправду про Америку, думає, що Вас до того довів розпач або невилазні злидні. А він би зовсім інакше сприйняв Ваше повідомлення, якби Ви додали, що страйкуєте, щоб добитися пенсії або платної відпустки!

Багатьох речей можна буде запобігти, якщо звернути на Перо Америки належну увагу. Багато ще речей можна і треба належно підкреслити. Напишіть коротенько про Вашу громаду, її школи і церкви, клюби і робітничі союзи (юнії), напишіть про молодь — її життя і надії.

Те, що Ви напишете про Америку, додасть свіжих рис до тої уяви про нашу країну, що складалась в серцях людей інших країн. Ваша інформація покаже Америку в дійсному світлі, країну гарних людей, що вільно живуть разом і сподіваються на тривалий мир. На тлі Ваших слів потворна брехня пропаганди зійде на нівець.

В наступному числі нашого часопису ми надрукуємо першу статтю з серії „Листи з Амери". Ці статті будуть з'являтися щотижнево, бо ми вважаємо, що писаня листів відограє велику ролю в справі поширення правди. В наших статтях ми даватимемо поради про те, як краще писати листи, щоб вони були дійовіші в поході за правду. Також ми подаватимемо інформацію, що може бути використана при писанні листів. Ми радимо Вам перечитувати ці статті і прислухатися до тих порад і пропозицій, що містяться в них. Загальна Рада Американської Єдности збирає матеріял для цих статтів і її треба вітати за участь в русі за правду. Ми думаємо, що цей рух також заслуговує на співпрацю та підтримку наших читачів.

Наші люди в старім краю терплять тепер від натиску на їх переконання і віру. А коли Ви їм правдиво напишете про те, як Ви живете, то Ви поможете їм тримати ту правду, що ще є в їх серцях. Ви прислужитеся і Вашим друзям та рідним, і Америці, і справді свободи на всьому світі.

ЗБРОЙНА СИЛА

(Докінчення зі стор. 2-гої).

прикмети, що їх де-де трудніше защепнути, як знання вподряду (муштри).

Здвиг українського патріотизму в останніх 30-ти роках, до якого чимало причинився свідомо плеканий культ української державницької традиції, довів м. і. до створення тез, що їх можна б назвати крайною протилежністю першого пацифістичного періоду деяких кол Центральної Ради. Такими тезами є: збройна сила за всяку ціну; зброю треба брати від кожного, хто її дає; треба проявляти активізм за всяку ціну, завжди і всюди. Ці тези дуже небезпечні й вони вже виявились у практиці н е п р а в и л ь н и м и. Збройна сила існує, як вартість сама для себе. Вона є таксамо засобом у політичних змаганнях, як політичний активізм є питанням не темпераменту, а розумової тактики. Таксамо, як актами одиничного чи навіть гуртотого героїзму не можна здвигнути і вдержати держави, тільки довгого, послідовного і впертою всебічною підготовою, спертою передусім на державницькому патріотизмі мас, таксами армія мусить мати чотири передумови, щоби могла успішно виконати призначені їй завдання: 1) такого духа, в якому вміщались би і державницький патріотизм і строга здисциплінованість, 2) національно свідоме високо-кваліфіковане командування, 3) добрий вишкіл, і 4) модерний виряд.

Не будемо повторювати фактів, записаних в Українській Енциклопедії чи в „Історії українського війська" (вид. І. Тиктора у Львові), з яких виходить, що в часах українських визвольних змагань ніколи не було, щоб водночас були присутні **всі** ці 4 передумови, бо завжди бракувала котрась із них. Сьогодні, в часах поневолення України червоною збройною силою, розпорошені у діяспорі українці мріють, щоб дожити того часу, коли розсиплеться ця окупаційна армія, як розсипувались вже в історії світу нераз армії сатрапів, зненавиджених власними вояками. В роковини організаційних початків творення української збройної сили у 20 сторіччі треба похилити голови перед усіми тими, які власними головами заплатили за оборону тієї ідеї. Не кидаймо теж каменем на тих земляків, що каменями встелювали їм дорогу. Бо ніодна хочби найбільша ідея у світі не знаходить у своїх початках самих однодумців. Річ у тому, щоб вона перемогла і могла — здійснитись.

Д-р Степан Росоха, член 432. відділу У. Н. С.

З нагоди Конвенції У. Н. С.

В місті Клівленді відбувається 22-га Конвенція Українського Народного Союзу. Ми, Союзовці, старі й нові, переконані, що Конвенція вив'яжеться зо своїх обов'язків і передасть провід у руки людей, що продовжуватимуть світлу традицію усім нам так дорогої народної установи, добре відомої з ревної й патріотичної праці для добра українського народу на цій землі, як і з допомоги змаганням України.

По щирості признаюся, що колись і я сам не мав великого поняття про цю величезну працю, яку Союз виконав для української національної справи і українського громадянства на Американськім континенті. З щоденником „Свободою", яку видає з таким великим успіхом УНСоюз, стрінувся я вже на ґімназіяльній лавці. „Свобода", хоч і не була масово поширена на Закарпатті, але мала великий виховний вплив на молоду українську ґенерацію Срібної Землі. Конкуруючи з русофілами, ми з гордістю вказували на „Свободу", як український щоденник з Америки! Всі ми відносилися до неї з великою пошаною і сентиментом. Ми раділи, що українці всюди такі великі патріоти, що навіть у такій далекій країні, як Америка, не забувають про свій нарід, не зрікаються своєї національности, але навпаки, розбудовують свої національні інституції, видають українську пресу і своєю єдністю допомагають визвольним змаганням українського народу. В наших очах У. Н. Союз був фактичним об'єднанням українців у Америці. У. Н. Союз був для нас ідеалом і ми мріяли, щоб щось подібного, „об'єднуючого всіх українців", створити на Закарпатті. І не були це наївні хлоп'ячі думки, які могли випливати з фактичного незнання завдань У. Н. Союзу, але були це щирі бажання закарпатської молоді, яка була свідком, як населення ізза партій сварилося і розбивалось. Молодь хотіла бачити якусь одну, велику і понадпартійну організацію, яка об'єднувала б всіх і творила непереможну силу українства на Закарпатті. В 1938. році відвідав Закарпаття редактор ‚Свободи' др. Лука Мишуга і поінформував нас основніше про УНСоюз, його завдання, як і про ціле українське життя в Америці. У. Н. Союз став тоді для нас символом української єдности, конструктивно-творчої сили, неначе українською амбасадою в Америці, яка стоїть на сторожі інтересів всіх українців, де б вони не знаходилися. Він рад і нам по своїм силам допомогти. Д-р Мишуга прибув до нас у дуже критичний час. Прибув саме тоді, коли чеський поліційний режим дійшов до кульмінаційної точки в гостроті відношення до закарпатських українських патріотів, з яких частина вже сиділа в чеських тюрмах, а на інших були розписані гончі листи. Навіть, як ми конферували одного вечора в Українськім Національнім Домі „Просвіта" в Ужгороді, чеські поліційні агенти прибули арештувати автора цих рядків. До арешту не дійшло тільки тому, що маса присутньої молоді голосно запротестувала і грозило кровопролиттям. Сама присутність редактора американсько-української газети і представника У. Н. Союзу, підносила всіх на дусі, і промовляла сама за себе: Ми не є самі! За нами стоїть українська Америка!

В скороченні можна сказати, що добродійства і патріотичні вчинки У. Н. Союзу доходили і на українську Срібну Землю, де вони робили велику національну освідомлюючу працю і підтримували нас усіх на дусі.

По приїзді до Канади, в 1949 році, по однорічній поїздці від одного до другого океану, по цій прекрасній і багатій землі свободи, яка сталася другою батьківщиною тих „гнаних і голодних", яких окупант грабив і вигнав з-під рідних стріх, стрінувся я віч-на-віч з тим, що зветься Український Народний Союз на терені Канади: з мережою його відділів, які останніми роками так гарно розвивалися. Теж і в Канаді ім'я У. Н. Союзу стало солідною маркою високої ціни.

Сьогодні, чи то хто хоче, чи не хоче, чи комусь це подобається, чи ні, але кожна об'єктивно думаюча людина мусить признати Союзові великі заслуги. Українська визвольна боротьба, чи українська справа взагалі, мала в Союзі щирого друга й завзятого оборонця. Так буде й в майбутньому.

Д о т е п е р і ш н ю працю Союзу треба тільки ще більше поглибити і ще більше Союз розбудувати. Воююча Україна, яка потребує дальшої нашої помочі, політичної, моральної і матеріяльної, далі не може ні на хвилину зійти з пляну нашої суспільної діяльности.

Членство Союзу не сумнівається, що делеґати будуть мати це на увазі. Членство вірить, що тепер, з приїздом до Злучених Держав і Канади десяток тисяч нової української іміґрації, яка пережила всі страхіття другої світової війни, тюрми і концентраційні табори, табори смерти окупантів України, праця Українського Народного Союзу подвоїться і що вже на наступній Конвенції У. Н. Союзу зможемо разом весело заспівати:

А вже тая слава
По всім світі стала,
Що громада УНСоюзу
Стотисячна стала.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Імпрези в роковини Маківки

35-ті роковини битви і перемоги Українських Січових Стрільців над російськими військами на горі Маківці відзначено у Филаделфії в дні 6 травня цр. у салі Горож. Клюбу при 847 Френклін незвичайно цікавою доповіддю кол. старшини УСС-ів Івана Поритка на тему „Всеукраїнське значення битви на Маківці". По доповіді відбулася оживлена дискусія, внаслідок якої зібрані зобовязали Управу ОбВУ-Відділ Филаделфія бодай один раз на місяць давати доповіді на тему визвольних змагань.

Того ж самого дня виголосив про Маківку і другий УСС Володимир Михалюсь в Українськім Клюбі перед 150 присутніми, що теж виказали велике заінтересування.

Рух туристів до Европи

Американські туристи, як знаний символ американського добробуту, їдуть цього року в Европу такими чисельними групами, яких не було від 1929-30 рр. Експерти в департаменті торгівлі у Вашингтоні оцінюють, що коло 350,000 американців поїде біжучого року до Европи і там витратять понад $ 220,000,000. Газети з минулого тижня завважали, що туристичний сезон уже почався, хоч вакації ще не прийшли.

Як усім рухом, так і туристичним, інтересуються різні чинники. Вони слідять за причинами того явища і стверджують, що одною з причин посиленого туристичного руху є святкування Святого Року Католицькою Церквою в Римі. Майже з усіх дієцезій їдуть паломники у великім числі до Европи. Теж українська католицька дієцезія Злучених Держав пробує влаштувати своє паломництво. Одначе туристичний рух не обмежується на паломництвах, які почали виїздити ще на початку біжучого року.

Важливу ролю в туристичному русі становить інший, чисто американський чинник. Це є роля повоєнної Америки у міжнародній політиці. Американець не завжди почував себе важливою фігурою поза своїм рідним краєм, одначе в теперішньому часі почуття його вартости зросло до такого ступня, що він мало звертає увагу на небезпеку воєнної заверухи.. Окупація Німеччини причинилася багато до поширення цього значення не тільки в самій Німеччині, але й в інших країнах Европи.

В парі зі зростом політичного значення Америки йде в теперішньому часі економічна сила американського доляра. Майже вся европейська валюта пішла вділ і тому американський доляр може запевнити американському туристові пошану, а з цим і першокласну обслугу в дорозі, в готелях і в гостинницях.

Подорожні аґенції вміють використати на свій лад таку нагоду і висилають обіжники на різні адреси, містять великі оголошення в газетах і розсилають книжечки з заохотою до готелів та інших місць скупчення по цілому американському континенті. Корабельні підприємства обнижують ціни самих поїздок, а крім того дбають наперед про приміщення в европейських гостинницях.

У теперішньому сезоні замітне ще й використування летунських засобів для подорожі на другий бік океану. Це частинно злучене з переселенчим рухом. Доволі значна кількість европейських скитальців приїздить тепер літаками. Літаки отже стають популярним засобом подорожі, а це причиняться до подешевіння ціни переїзду понад океан. Так нещастя Европи дало могутній товчок до розповсюдження летунства як важливого засобу в подорожуванні. Тільки за минулий рік Іміґраційна й Натуралізаційна Служба, яка контролює іміґраційний рух, нараховує 121.668 осіб, привезених літаками.

XXII. КОНВЕНЦІЯ У.Н.СОЮЗУ

(Докінчення зі стор. 1-шої)

склад його членства поважно змінився. Приявність між нами сотні делегатів з-поміж народженої вже в Америці нашої генерації є одним показником цеї зміни. Постійно росте в рядах УНСоюзу кількість членів з-поміж канадійських українців. В минулому році під прапором УНСоюзу стали вже теж тисячі новоприбулих українців. Але всі ми, не зважаючи на місце нашого народження, нашого походження і на наші особисті переконання, творимо тут одну велику Союзову сім'ю і всі даємо свій вклад в її дальшу розбудову, в її невпинний ріст.

Змінився чисельний і фінансовий образ нашої організації, але не змінився її характер, опертий на засадах братерства, взаємної допомоги та спільній службі і праці для спільного добра, для добра свого народу. Цей характер ми повинні тепер ще більше закріпити, головно між нашими новими членами, змагаючи до цього прикладним виконуванням наших братських обов'язків, що наказують нам голодного накормити, подорожнього в дім прийняти, недужого відвідати.

Допомога українській визвольній справі завжди була одною з головних цілей нашої організації. Все ,що досі зроблено в Америці для добра українського народу, мало свій початок в УНСоюзі і з ним нерозривно зв'язане. Коли б ми занедбали цю справу, УНСоюз не тільки втратив би головний промотор свого розвитку, але й саму рацію свого існування. Свідомість цього хай просвічує нашим нарадам.

В свою чергу Статутова Комісія передасть Вам вислід своєї праці. Вашим завданням буде обміркувати та прийняти такі зміни, що даватимуть полекшу старим членам, приєднуватимуть молодих та скріплюватимуть Союз під організаційним оглядом. УНСоюз завжди був першим в поступовості, він завжди перший відважувався на такі зміни, що робили його одною з найсучасніших і найсильніших запомогових організацій. Таким ми повинні його вдержати й на майбутнє.

Справа молоді завжди належала до найактуальніших проблем нашої організації. Над нею, головно над способами і засобами для зорганізування і вдержання при УНСоюзі тут народженого покоління, нам треба буде і тепер добре призадуматись. Зробімо цим разом ще один крок вперед, подумаймо над нашим Молодечим Департаментом. Ніде правди діти, що ми його дещо занедбали, не маючи до цеї праці людей на місцях. Часи змінилися, тепер маємо людей, хочби цю сотню тут народжених делегатів. Обміркуймо і вирішмо що можна і що треба зробити, щоби нашу організаційну працю почати вже від дітей, вщіплюючи в них свідомість та любов до УНСоюзу.

Цей і наступні роки можуть бути рішальні для Америки. Ми не беремося пророкувати, що принесе нашій країні наступний місяць чи рік. Але щоб не сталося, перед нами ясна мета і ясна дорога: Ворог Америки є нашим ворогом, вірність Америці — це наш святий обовязок. Екзикутивний Комітет приготовив проєкти телеграми до президента Трумана і відповідних резолюцій та подасть Вам до ухвалення.

П. Герман, переходячи в цьому місті на англійську мову, продовжував:

Хай мені буде вільно вжити теж англійської мови, вітаючи Вас на 22-гій Конвенції Українського Народного Союзу, що може бути початком нової традиції. Роблю це в признанні одної сотні приявних між нами народжених в Америці делегатів. Сподіюся, що ви будете почуватися як дома та висловлюватимете свої думки в мові, якій бажаєте. Під час наради Ви спостерігатимете демократію в дії. Вона діяла для нас впродовж 56 років і ми хочемо задержати її в дії. Не задовольняйтеся тільки її спостереженнями, але й самі беріть в ній активну участь. Якщо Конвенція видаватиметься Вам занадто серіозною, прохаю Вас пам'ятати, що вона завжди була серіозним ділом. Все, що ми тут робимо, відноситься до 58,000 наших членів та до багатьох інших українців в цілому світі. Я поділяю Вашу віру і довіря в молодь, як вона тут репрезентована, що вона своїм здоровим розсудком і своєю поведінкою забезпечить майбутнє нашої організації та зробить Український Народний Союз символом найкращого, найшляхетнішого українського вкладу в американський спосіб життя.

Переходячи знову на українську мову, п. Герман закінчив:

Шановні Пані і Панове Делегати: оцим відкриваю формально 22-гу Звичайну Конвенцію Українського Народного Союзу, з такою програмою:

1. Відкриття конвенції діючим головним предсідником У. Н. Союзу.
2. Звідомлення Верифікаційної (Комісії.
3. Вибір голови конвенції, двох заступників голови, двох секретарів, 11 членів виборчої комісії, і 5 членів комісії просьб і скарг.
4. Назначення головою конвенції пресової комісії з трьох осіб.
5. Звідомлення головних урядників УНСоюзу, а саме: діючого головного предсідника, заступниці головного предсідника, головного секретаря, головного касієра, голови контрольної комісії, голов. радних і головного редактора „Свободи".
6. Дискусія над звітами головних урядників і редактора „Свободи".
7. Звідомлення статутової комісії; дискусія і ухвали.
8. Назначення висоти бондів і платні головного предсідника, секретаря та касієра.
9. Вибір Головного Уряду У. Н. Союзу.
10. Звідомлення комісії просьб і скарг; дискусія і ухвали.
11. Справа органу УНСоюзу „Свободи".
12. Внесення й ухвали для добра організації.
13. Різні справи.
14. Закриття конвенції.

Наради продовжуються.

ШИРОКИЙ ВІДГОМІН В ПРЕСІ

Місцева американська преса, зокрема „Клівленд Пресс", „Клівленд Нюз" і „Клівленд Плейн Ділер", вже від кількох днів друкують інформації про Конвенцію УНСоюзу, підкреслюючи велике значення цеї братсько-запомогової організації не тільки в американсько-українському, але й взагалі в українському житті. — „Клівленд Пресс" з 17-го травня, крім довшої інформації про УНСоюз та його Конвенцію, помістив теж фотографію голови Конвенційного Комітету, головного радного Дмитра Шмаґали, та двох українок в народних костюмах, Естелі Ґнот і Галини Мюрал, призначених до зустрічі делеґатів при їх приїзді до Клівленду.

БЕЗНАДІЙНІСТЬ ДОГОВОРУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Лейк Сокcес, 19. травня. — Комісія Людських Прав Об'єднаних Націй рішила вчора одноголосно, але без найменшого ентузіязму, переслати свій кінцевий проєкт міжнародного договору людських прав до Економічно-соціяльної Ради для дальшого розгляду і акції. Рада може проєкт прийняти і передати під ухвалу Генеральній Асамблеї, або повернути його знову до Комітету для нового розгляду і доповнення. Стверджується, що проєкт договору, який мав на меті задовольнити всіх, не задовольняє нікого, і тому висловлюється безнадійність щодо його практичного значення та щодо можливостей його переведення в життя.

МОСКВА „ПОПРАВЛЯЄ" МАРКСА

Москва, 22 травня. — Місцева совєтська преса заповіла нове „поправлене" видання Марксового „Капіталу" Інститутом Марксизму-Ленінізму. В повідомленні сказано, що нове видання „було цілком очищене від помилок і перекручень", поповнених в клясичному німецькому виданні цього твору Карлом Каутским.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

Uncle Sam Says

Political independence, our "Declaration of Independence," was proclaimed to a young and vigorous nation on July 4, 1776, when citizens were summoned to Independence Hall plaza in Philadelphia by the stentorian tones of the historic Liberty Bell. The actual tone of the Liberty Bell will again be heard throughout the nation during the U. S. Savings Bonds "Independence Drive" May 15-July 4. This time it will peal forth a message of financial independence for the individual, a reminder to every citizen of the importance of savings and Savings Bonds. They make you better equipped to face the future, secure in the reality that yours will be a better, more comfortable future.

U. S. Treasury Department

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Д-р М. А. — Вашу відповідь п. н. „Зприводу закидів п. Льва Шанковського ми вже давно одержали, але не видрукували її, бо дискусія на тему прапора була вже замкнена.

Конвенційні проєкти, які ми одержували від поодиноких членів У. Н. Союзу, ми не містили тому, бо минула Конвенція точно означила, що проєкти мають спершу переходити через відділи, які повинні їх передискутувати і ухвалити.

О. Д. — Це є агітація за вибір певних осіб головними урядниками У. Н. Союзу. Про справи У. Н. Союзу і „Свободи", як і тих, що про них дбають, можна писати ввесь час. Тільки перед самою Конвенцією треба здержатися з таким писанням, яке виглядало б на передвиборчу агітацію за певною особою.

О. С., Балтімор, Мд. — Прийшло запізно, щоб можна було начас помістити.

М. Б. — Чому відмовляєтесь дати свій правдивий підпис під дописом у справі „української духовної амбасади в Вашинґтоні"? Нема найменшої причини до такого поступку.

Дописувач з Пуласкі Ровд, Шікаґо. — Не можемо помістити нічого з Вашого допису про життя за Залізною Заслоною, бо нема поданого імени автора. Редакція мусить це знати. Як треба, імени не проголосить. Залученого доляра даємо на Пресовий Фонд „Свободи".

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

В четвер, дня 18-го травня ввечорі, померла по довгій і важкій недузі

КАТЕРИНА МАРТИН

членкиня Братства св. о. Миколая, від. 5. УНСоюзу в Асторії, Лонґ Айленд, Н. Й., проживши років 51.

Покійна походила зі села Млиниці, Жидачівського Повіту, Західна Україна. До УНСоюзу вступила в році 1934, виконуючи прикладно свої членські і громадські обов'язки. Осиротала чоловіка Олексу та двоє дорослих дітей, Василя та Ірину. Похорон відбувся в понеділок, 22-го травня з дому жалоби до місцевої Української Католицької Церкви відтак на кладовище.

В. Й П.

Павло Баринч, секр.

Дня 7. травня 1950 р., помер по короткій недузі в 36. році життя

ЙОСИФ БАЗАРНИЦЬКИЙ

син Павла

член Тов. Івана Франка, від 266 УНСоюзу в Амстердам, Н. Й.

Роджений 21 лютого 1914 року в Амстердам, Н. Й. Служив 3 і пів року при війську. Оставив в смутку жену і маму.

Похорон відбувся 10. травня з костела св. Станіслава при участи приятелів і знакомих. Тіло поховано на цвинтарі св. Станіслава.

В. Й. П.

В. Труфин, секр.

ТАРЗАН, ч. 2349. Манзен використує нагоду.

Коли зламана галузь падала вділ, ціла ватага розбіглася.

Заки вони опритомніли з остраху, малпочоловік зіскочив до них.

Одним ударом він повалив одного тугого дикуна.

Миттю Манзен прицілився до Джени.